

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG

Besluit CSG 2007-4 (oorspronkelijk: 2004-1)

Besluit inzake de aanwijzing van de klinische psychologie als specialistisch deelgebied van de gezondheidszorgpsychologie en de opleidingseisen voor inschrijving in het register van klinisch psychologen

[Besluit specialisme klinische psychologie]

Vastgesteld op 3 juni 2004

Goedgekeurd door de Minister van VWS op 20 december 2004, IBE/BO-2543400

In werking getreden op 1 februari 2005

Gewijzigd op 18 september 2007,

goedgekeurd door de Minister van VWS bij besluit van 1 november 2007, MEVA/BO-2807409,

Gewijzigd besluit in werking getreden op 20 oktober 2007

Gewijzigd op 2 december 2008,

goedgekeurd door de Minister op 15 april 2009

Gewijzigd besluit in werking getreden op 1 juni 2009.

Het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog, in vergadering bijeen op 3 juni 2004,

Gezien het verzoek van het Nederlands Instituut van Psychologen en de Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen van 28 november 2002;

Gelet op artikel 14 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, het Besluit Specialismenregeling gezondheidszorgpsychologie, en het Toetsingskader voor erkenning van specialismen binnen de gezondheidszorgpsychologie;

Gezien de adviezen van het Bestuur van de Federatie van Gezondheidszorgpsychologen, het Nederlands Instituut van Psychologen en de Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen;

Gelet op de ontvangen adviezen van leden van de Registratiecommissie Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog;

Besluit:

Hoofdstuk I. Begripsomschrijvingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

College:	het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog;
cursorisch onderwijs:	technisch en theoretisch onderwijs en vaardigheidsonderwijs;
gesuperviseerde werkervaring:	werkzaamheden in het kader van de opleiding tot klinisch psycholoog die verricht worden binnen een praktijkopleidingsinstelling, onder toezicht van de praktijkopleider;
gezondheidszorgpsycholoog:	degene die is ingeschreven in het register van gezondheidszorgpsychologen als bedoeld in artikel 3 van de Wet;
registratiecommissie:	de Registratiecommissie Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog;
Wet:	de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

Hoofdstuk II Aanwijzing specialisme

Artikel 2

1. Het specialisme klinische psychologie wordt aangewezen als deelgebied der gezondheidszorgpsychologie.
2. Degene die is ingeschreven in het register van klinisch psychologen als bedoeld in artikel 20 lid 1 van het Besluit Specialismenregeling gezondheidszorgpsycholoog heeft het recht tot het voeren van de titel klinisch psycholoog.
3. Tot het deskundigheidsgebied van de klinisch psycholoog worden gerekend:
  - a. de diagnostiek en behandeling - waaronder de psychotherapie - van complexe vormen van psychopathologie;
  - b. wetenschappelijk onderzoek en zorgvernieuwing.

Hoofdstuk III Opleidingseisen

Artikel 3

Voor inschrijving in het register van klinisch psychologen komt in aanmerking:

1. een gezondheidszorgpsycholoog die in het bezit is van een getuigschrift waaruit blijkt dat hij in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het verzoek tot inschrijving met goed gevolg het examen ter afsluiting van een opleiding tot klinisch psycholoog heeft afgelegd, uitgereikt door een instelling die door de registratiecommissie is erkend als opleidingsinstelling ten behoeve van de opleiding tot klinisch psycholoog;

2. een gezondheidszorgpsycholoog die in het verleden was ingeschreven in het register van klinisch psychologen en die voldoet aan de eisen voor herintreding, zoals door het College vastgesteld in het Besluit herintreding gezondheidszorgpsycholoog-specialisten;
3. een gezondheidszorgpsycholoog die buiten Nederland een specialistische kwalificatie heeft verworven op het gebied van de klinische psychologie en voldoet aan de eisen die gesteld worden in het Besluit registratie buitenslands gekwalificeerde gezondheidszorgpsycholoog-specialisten.

Artikel 4

1. Een opleiding als bedoeld in artikel 3 heeft een omvang van ten minste 4885 uren, waarvan ten minste 1645 uren onderwijs en ten minste 3240 uren gesuperviseerde werkervaring als klinisch psycholoog.
2. Het in lid 1 bedoelde onderwijs omvat in elk geval:
  - a. 600 uur cursorisch onderwijs;
  - b. 760 uur literatuurstudie en praktijkopdrachten;
  - c. 235 uur supervisie;
  - d. 50 uur leertherapie.
3. De in lid 1 bedoelde opleiding kent twee differentiaties, waarvan één gericht is op kinderen en jeugdigen en één op volwassenen, inclusief oudere volwassenen.

Artikel 5

1. Het onderwijs en de gesuperviseerde werkervaring omvatten ten minste:
  - a. diagnostiek, inclusief indicatiestelling, omvattende een studielast van 1490 uur, waarvan 1080 uur werkervaring, 50 uur supervisie, 200 uur cursorisch onderwijs en 160 uur literatuur en praktijkopdrachten;
  - b. behandeling, inclusief psychotherapie, omvattende een studielast van 1625 uur, waarvan 1080 uur werkervaring, 135 uur supervisie, 200 uur cursorisch onderwijs, 160 uur literatuur en praktijkopdrachten en 50 uur leertherapie;
  - c. wetenschappelijk onderzoek en innovatie, omvattende een studielast van 905 uur, waarvan 540 uur werkervaring, 25 uur supervisie, 100 uur cursorisch onderwijs en 240 uur literatuur en praktijkopdrachten;
  - d. overige taken, omvattende een studielast van 865 uur, waarvan 540 uur werkervaring, 25 uur supervisie, 100 uur cursorisch onderwijs en 200 uur literatuur en praktijkopdrachten.
2. De inhoud van de in het eerste lid, onder lid a en b, genoemde onderdelen wordt ten dele bepaald door de in artikel 4, derde lid, genoemde differentiatie.

Artikel 6

1. Het cursorisch onderwijs op het gebied van de diagnostiek omvat ten minste:
  - a. het gebruik van bestaande instrumenten bij complexe problematiek en bij specifieke populaties, zoals allochtone patiëntengroepen;
  - b. kritische beoordeling van en onderzoek naar bruikbaarheid van bestaande en nieuwe instrumenten;
  - c. de ontwikkeling en toetsing van nieuwe instrumenten;
  - d. indicatiestelling, inclusief het gebruik van besliskundige modellen daarbij;

- e. expertrapportage ten behoeve van (maatschappelijke) partijen, zowel binnen de gezondheidszorg als daarbuiten.
2. Binnen de differentiatie kinderen en jeugdigen omvat het in lid 1 bedoelde onderwijs voorts:
    - a. ontwikkelingspsychopathologie, in relatie tot de normale ontwikkeling;
    - b. neuropsychologische, somatopsychische en psychosomatische diagnostiek, toegespitst op kindertijd en jeugd;
    - c. gezinsdiagnostiek, inclusief onderzoek naar mogelijk aanwezige psychopathologie van de opvoeder(s).
  3. Binnen de differentiatie volwassenen, inclusief oudere volwassenen, omvat het in lid 1 bedoelde onderwijs voorts:
    - a. psychopathologie en kennis van de persoonlijkheidsstructuur;
    - b. neuropsychologische, somatopsychische en psychosomatische diagnostiek, toegespitst op volwassenheid en ouderdom;
    - c. assessment van interpersoonlijk functioneren, gezins- en familierelaties en sociale netwerken.

Artikel 7

1. Het cursorisch onderwijs op het gebied van de behandeling, inclusief psychotherapie, omvat:
  - a. individueel gerichte vormen van behandeling;
  - b. interpersoonlijk gerichte vormen van behandeling.
2. Binnen het in lid 1 bedoelde onderwijs wordt aandacht besteed aan de integratie van verschillende benaderingen op het gebied van behandeling, zoals de stoornisgerichte en persoonsgerichte benadering, en de open-exploratieve en richtlijngestuurde benadering. Tevens wordt aandacht besteed aan behandeltechnieken die hun oorsprong vinden in de neuropsychologie.
3. Binnen de differentiatie kinderen en jeugdigen omvat het in lid 1 sub b bedoelde onderwijs:
  - a. ouderbegeleiding;
  - b. gezinstherapie.
4. Binnen de differentiatie volwassenen, inclusief oudere volwassenen, omvat het in lid 1 sub b bedoelde onderwijs :
  - a. partnerrelatietherapie en gezinstherapie;
  - b. groepspsychotherapie.

Artikel 8

In het onderwijs zoals omschreven in de artikelen 6 en 7 wordt bijzondere aandacht besteed aan de samenhang tussen en integratie van diagnostiek en behandeling.

Artikel 9

Het onderwijs en de gesuperviseerde werkervaring op het gebied van wetenschappelijke vorming en innovatie omvatten ten minste:

- a. zelfstandig literatuuronderzoek, gericht op primaire wetenschappelijke researchbronnen;
- b. de evaluatie van onderzoeksmethoden en de interpretatie van onderzoeksresultaten;
- c. de presentatie van de resultaten van (literatuur)onderzoek, zowel schriftelijk als mondeling;
- d. deelname aan een innovatieproject of aan wetenschappelijk onderzoek, inclusief schriftelijke verslaglegging daarvan in de vorm van een publicatie, rapport of protocol.

Artikel 10

Het onderwijs en de gesuperviseerde werkervaring op het gebied van overige taken omvatten ten minste:

- a. de ontwikkeling van een professionele attitude, waarin begrepen het vermogen tot ethische reflectie op het beroepsmatig handelen;
- b. leidinggeven en management;
- c. voorlichting en psycho-educatie;
- d. doceren, begeleiden en superviseren van en consultatie geven aan (junior)-psychologen en andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg.

Artikel 11

Tot de opleiding tot klinisch psycholoog worden uitsluitend personen toegelaten die zijn geregistreerd als gezondheidszorgpsycholoog krachtens de Wet.

Hoofdstuk IV Overgangsbepaling

Artikel 12

1. Gezondheidszorgpsychologen die op het moment van inwerkingtreding van dit besluit zijn ingeschreven in het register van klinisch psychologen, gehouden door het Nederlands Instituut van Psychologen en die niet in het bezit zijn van het in artikel 3 genoemde getuigschrift, wordt inschrijving in het register als bedoeld in artikel 2 van dit besluit deswege niet geweigerd.
2. Ten aanzien van gezondheidszorgpsychologen als bedoeld in lid 1, die niet tevens geregistreerd zijn als psychotherapeut krachtens de wet-BIG, doet de registratiecommissie aan inschrijving een onderzoek voorafgaan naar de vakbekwaamheid op het gebied van de psychotherapie, conform daartoe door het College vast te stellen maatstaven. Indien dit onderzoek uitwijst dat betrokkene niet voldoende vakbekwaam kan worden geacht op dit gebied, geschiedt inschrijving onder de voorwaarden dat hij zich binnen vijf jaar alsnog bekwaamt in dit onderdeel van de beroepsuitoefening en tot het moment dat hij deze bekwaamheid verworven heeft zijn beroep slechts zal uitoefenen met inachtneming van door de registratiecommissie te omschrijven beperkingen.
3. Met gezondheidszorgpsychologen als bedoeld in het eerste lid worden gelijkgesteld gezondheidszorgpsychologen die voor het moment van inwerkingtreding van dit besluit een opleiding zijn aangevangen, gericht op inschrijving in het in dat lid bedoelde register en deze opleiding nadien hebben voltooid.

4. Een verzoek tot inschrijving als bedoeld in het eerste lid dient te geschieden binnen zes maanden na inwerkingtreding van dit besluit. Een verzoek tot inschrijving als bedoeld in het derde lid dient te geschieden binnen zes maanden nadat de in dat lid bedoelde opleiding is voltooid.
5. Een verzoek als bedoeld in lid 4 dat is ingediend na het verstrijken van de betreffende in dat lid bedoelde termijn, wordt uitsluitend in behandeling genomen indien voor deze vertraging een dwingende oorzaak aanwezig is en indien het verzoek is ingediend binnen twee maanden nadat deze oorzaak heeft opgehouden te werken.
6. Voor gezondheidszorgpsychologen, anderen dan bedoeld in lid 1 of lid 3 van dit artikel, die op het moment van inwerkingtreding van dit besluit beschikken over een aantoonbare vakbekwaamheid op het gebied van de klinisch psychologie, maar niet in het bezit zijn van een getuigschrift als bedoeld in artikel 3 van dit besluit, zal het College een overgangsregeling treffen. Krachtens deze regeling zal inschrijving aan hen niet geweigerd worden, indien zij naar nader door het College vast te stellen maatstaven kunnen aantonen over een vakbekwaamheid te beschikken op het gebied van de klinische psychologie, die gelijkgesteld kan worden aan die welke voortvloeit uit het gevolgd hebben van de opleiding als bedoeld in hoofdstuk III van dit besluit. Indien sprake is van deficiënties in de vakbekwaamheid, kan de registratiecommissie aanwijzingen geven met betrekking tot nadere opleiding of scholing als voorwaarde voor inschrijving in het register.
7. Met de in het zesde lid bedoelde personen worden gelijkgesteld gezondheidszorgpsychologen die voor het moment van inwerkingtreding van dit besluit een opleiding zijn aangevangen, gericht op het verwerven van de in dat lid bedoelde vakbekwaamheid en deze opleiding nadien hebben voltooid.

Toelichting

Algemeen

Dit besluit regelt de erkenning van het eerste specialisme van de gezondheidszorgpsycholoog en leidt tot de instelling van een register van klinisch psychologen. Geregistreerden hebben het recht de titel van klinisch psycholoog te voeren.

De klinisch psycholoog beschikt over een specialistische deskundigheid op het gebied van de diagnostiek en behandeling bij complexe vormen van psychopathologie. Kenmerkend voor deze specialistische deskundigheid is het vermogen om in diagnostiek, indicatiestelling en behandeling kennis vanuit meerdere theoretische disciplines en invalshoeken en met betrekking tot meerdere gebieden van het individuele functioneren van een patiënt en van de context waarin hij leeft te combineren. Deze specialistische deskundigheid omvat onder andere deskundigheid op het gebied van de psychotherapie, overeenkomend met de deskundigheid die voortvloeit uit de opleidingseisen welke in 1998 werden vastgesteld voor inschrijving in het register van psychotherapeuten.

De klinisch psycholoog beschikt ook over deskundigheid op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en de incorporatie daarvan in zijn professioneel handelen. Hierdoor is hij niet alleen in staat wetenschappelijk gefundeerde kennis toe te passen, maar ook een bijdrage te leveren aan zorginnovatie en de ontwikkeling van nieuwe wetenschappelijke kennis van theorieën en methoden met betrekking tot diagnostiek en behandeling.

Artikelsgewijs

Artikel 4, lid 1

Er is bij de opleiding tot klinisch psycholoog sprake van een combinatie van theoretisch onderwijs met praktische werkervaring onder supervisie binnen een erkende instelling op het gebied van de somatische of geestelijke gezondheidszorg.

Artikel 4, lid 3

Bij complexe problematiek vormt de levensfase van de cliënt een belangrijke determinant in de diagnostiek en behandeling. Om deze reden is in de opleiding tot klinisch psycholoog sprake van een differentiatie tussen een variant gericht op kinderen en jeugdigen en een variant gericht op volwassenen, inclusief oudere volwassenen. Overigens heeft deze differentiatie geen gevolgen voor de registratie en de daaraan verbonden titel.

Artikel 7

De opleidingseisen op het gebied van psychotherapie zijn zodanig dat registratie als klinisch psycholoog een deskundigheidsniveau impliceert dat gelijkwaardig is aan dat van beroepsbeoefenaren die zijn opgenomen in het register van psychotherapeuten zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet.

Artikel 12

Voor gezondheidszorgpsychologen die thans reeds werkzaam zijn als klinisch psycholoog en over specialistische deskundigheid op dat gebied beschikken dient een overgangsregeling getroffen te worden. Uitgangspunt hierbij is dat zij in aanmerking komen voor inschrijving in het register, indien zij over een deskundigheid beschikken, die gelijkgesteld kan worden aan de deskundigheid die voortvloeit uit de opleiding zoals omschreven in Hoofdstuk III van dit besluit.

Artikel 12 regelt in de eerste plaats de overgang van gezondheidszorgpsychologen die zijn ingeschreven in het register van klinisch psychologen, gehouden door het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP). Dit register dateert reeds van voor de inwerkingtreding van de wet-BIG en fungeert als algemeen geaccepteerde kwaliteitswaarborg voor de beroepsgroep. Anticiperend op de introductie van de wet-BIG en de realisatie van een wettelijk erkend specialisme werden de opleidingseisen en registratievoorwaarden voor inschrijving in het NIP-register reeds in 1988 op een niveau gebracht, dat overeenkomt met dat van de nieuwe specialistenopleiding zoals omschreven in dit besluit. Zo omvatten zij de volledige psychotherapeutische deskundigheid: voorwaarde voor inschrijving in het NIP-register is het bezit van de BIG-registratie als psychotherapeut. In de regel zullen klinisch psychologen-NIP dan ook zonder meer ingeschreven kunnen worden in het bij dit besluit in te stellen register (lid 1). Een uitzondering geldt voor een in omvang beperkte groep van reeds langer geregistreerden, die niet voldoet aan de in 1988 geïntroduceerde eisen op het gebied van de psychotherapie (lid 2). Ten aanzien van hen is voorzien in een individueel onderzoek naar de vakbekwaamheid op het gebied van psychotherapie; indien hieruit blijkt dat sprake is van deficiënties op dit gebied, leidt dit tot voorwaardelijke registratie met aanvullend studieadvies.

Mede in verband met het feit dat inschrijving in het NIP-register slechts openstaat voor leden van de vereniging, zal het College een aparte regeling treffen voor op het gebied van de klinische psychologie werkzame en deskundige gezondheidszorgpsychologen, die niet zijn ingeschreven in het NIP-register van klinisch psychologen. Deze regeling wordt in lid 6 in het vooruitzicht gesteld. Daarbij geldt dat de te treffen regeling uitsluitend bestemd zal zijn voor diegenen, die op het moment van inwerkingtreding van dit besluit beschikken over nader te omschrijven, aantoonbare kwalificaties op dit terrein.